І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

# СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 78. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го КВІТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 25, 1962 No. 78. VOL. LXIX.

## ЗДА ВИПУСТИЛИ НОВУ РАКЕТУ НА МІСЯЦЬ

### РАКЕТА МАЄ БУТИ НА МІСЯЦІ В ЧЕТВЕР ВРАНЦІ, АЛЕ НЕ ФУНКЦІОНУЄ РАДІОВИЙ АПАРАТ

Кейп Канаверал, Флорида. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація в дні 23-го квітня з успіхом випустила ракету „Рейнджер IV" на Місяць, яка летить згідно з пляном, але її радіовий апарат не фукціонує і не передає вісток на Землю, як плянували науковці. Обрахували, що ця ракета має долетіти до Місяця о год. 8.55 за східнім часом в четвер 26-го квітня. Ця ракета має різні інструменти, які повинні були зібрати дані про Місяць і переслати їх на Землю. Між інструментами є сейсмометер, що мав впасти з ракети на Місяць і звідтам передавати дані про місяцетруси та про метеорити, які падають на Місяць впродовж 30-ох днів. Крім того на ракеті є телевізійна камера, що мала фотографувати Місяць тоді, коли буде зближатися до нього. Сейсмометер мав окремий прилад „ретро", який має сповільнювати лет тоді, коли сейсмометер падатиме на Місяць. Крім того на ньому є таке забезпечення з дерева, яке не допустило б до того, що він розбився під час спадання на Місяць. Але хоч радіовий апарат не передає на Землю вістей, то сигнали про лет ракети доходять до земних станцій, і можна слідкувати за ракетою, яка летить в правильному напрямку на Місяць. Ці сигнали відбирає стація у Вумері в Австралії. Це вже 10-та американська ракета випущена Місяць, або в напрямку до тієї плянети. Дотеперішні ракети дали важливі інформації про лет на Місяць, хоч не виконали вповні своїх призначень. СССР випустив досі три свої „Луніки", з яких один фотографував Місяць з того боку, що його не видко із Землі, а інший викинув був інструменти, які розбилися. Ціль американської ракети „Рейнджер IV" була подвійна. Перше: окремі інструменти мали дати відповідь на те, з чого складається Місяць і як формувалася соняшна система. Друга ціль цієї ракети була зібрати потрібні дані на те, щоб легше було випустити на Місяць ракету з людиною, що має статися при здійснюванні проєкту „Аполлон". Випущення „Рейнджер IV відбулося згідно з програмою. Ракета вилетіла з землі після запалення першої її частини, а пізніше в приписаному часі загорілася була і горішня складова частина ракети, яка на призначеній висоті викинула ту кабіну, що має летіти до Місяця, що є віддалений на 250,000 миль від Землі. Ракіовий апарат не функціонує, бо щось мусіло зіпсуватися в тих приладах, що мали відкритися на те, щоб апарат був огріваний соняшною енергією. Це не розгорнення радіового апарату спричинило те, що не має радіових передач на Землю.

## Роберт Кеннеді закликає американців інформувати світ про цілі ЗДА

Ню Йорк. — Головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, промовляючи на прийнятті Ассошіейтед Пресс в готелі Валдорф - Асторія, закликав, щоб більше число визначних американських громадян, професорів, поетів, мистців і музик, членів Конгресу і уряду виїздило за кордон і там вірно інформували людей про те, що ЗДА є капіталістичною країною, яка вірить в те, що „держава є для одиниці". Ці американці, що поїдуть до чужих країн, повинні там вияснюати окремі питання з історії ЗДА, філософії цієї країни та культури. Вони можуть і вказати на ті „помилки", які тут зроблено, але які стараються направити. В першу чергу треба інформувати студентів та робітництво, казав генеральний прокуратор, бо він під час поїздки по чужих державах ствердив, що студенти й робітники невірно поінформовані про цілі та змагання ЗДА. В інформаційних цілях за кордон мегли б їздити і журналісти та бизнесмени. Крім того, на думку Роберта Кеннеді, урядові інформаційні агенції повинні вияснювати за кордоном, який соціяльний повтуп зроблено у ЗДА і те, що зробили для добра всього людства такі американські фундації, як Фордова, Карнегі і Рокефеллерова, які величезні суми видали на досліди в ділянці медицини, соціології і виховання. Роберт Кеннеді домагався, щоб також і інші держави зорганізували свої Корпуси Миру. Найближчі 10 років будуть переломовими в історії людства, бо вирішиться боротьба між комунізмом і вільним світом. Ідеї вільного світу мають перемогти, але треба ті ідеї зробити духовим майном людей. ЗДА не є країною, якої ідеалом є доляр, казав Роберт Кеннеді. „Ми віримо, що держава є на те, щоб дбала про людину".

Роберт Кеннеді
ген. прокуратор ЗДА

## Москва касує Великодню Неділю в Україні і в інших республіках СССР

Київ. — Офіційний орган московських експозитур в Україні — Центрального Комітету Комуністичної партії України, Верховної Ради і Ради міністрів Української ССР „Радянська Україна" надрукував у числі 85-ому за 10 квітня ц.р. п.н. „У Раді міністрів СРСР" повідомлення такого змісту: Идучи назустріч побажанням трудящих, Рада міністрів СРСР постановила перенести день відпочинку з неділі 29 квітня на понеділок, 30 квітня 1962 року". Тому, що на неділю дня 29 квітня припадає цьогорічний Великдень постанову совєтського уряду встановити Великодню Неділю звичайним робочим днем треба розуміти, як спробу комуністичного режиму перешкодити мільйонам віруючих людей взяти участь в урочистих Богослужбах з приводу найбільшого християнського свята Христового Воскресення і не дати їм змоги святкувати Великодні Свята згідно з традицією у святковому і радісному настрої.

## РАСК І ДОБРИНІН ЗНОВУ КОНФЕРУВАЛИ ПРО БЕРЛІН

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск перевів у минулий понеділок 23 ц.м. нову 50-хвилинну розмову з совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним про Берлін. Проте, за твердженням газет, вони ще не почали ділових переговорів, а все ще обмежувались до інформаційної виміни думок. Найважливішим вислідом цієї останньої розмови було рішення обох розмовців — продовжувати ці зустрічі. Однак з уваги на виїзд Діна Раска за кордон рішено, що найближча його розмова з Дориніним відбудеться не швидше, як у половині травня. Таке пересунення розмов не хвилює ніодної сторони — твердять коментатори — бо ЗДА й СССР не квапляться до розв'язування трудної і складної проблеми Берліну, а задовольняються принципом, що „треба говорити". Про зміст цієї останньої розмови знову не подано офіційно нічого; з американського боку заявлено, що розмова велась у „відпруженій" атмосфері, а Добринін запевнив, що вона була „приязна". Ніодна сторона не передала другій ніякого писаного меморандуму. Останній такий меморандум передав був ще Андрей Громико Раскові під час останньої їх зустрічі в Женеві, запропонувавши, зрештою, таку розв'язку конфлікту про Берлін, яка була для Заходу ціком неприйнятлива, бо знову вимагала відкликання із Західнього Берліну західніх гарнізонів. Відсунення дальших розмов на три тижні потрібне ще й тому, щоб Америка могла з'ясувати позицію своїх союзників до останнього свого проєкту в справі Берліну, так, щоб не було потім ніяких непорозумінь. В найближчу неділю Дін Раск відлітає до Лондону, а відтіль до Атен, на конференцію Ради Організації Північно - Атлантійського пакту (НАТО), що починається 3 травня. Там він матиме нагоду вичерпно розмовитись з західньо-німецьким міністром закордонних справ, д-ром Гергардом Шредером. З Атен державний секретар полетить аж до Австралії, до Канберри, на конференцію так званого „АНЗУС-у" — назва походить від англійських ініціялів Австралія-Нова Зеляндія-З'єдинені Держави. З Канберри Дін Раск поїде до столиці Нової Зеляндії Веллінґтону на давно обіцяні відвідини. Він вернеться до Вашинґтону найшвидше 11 або 12 травня. Тому він зможе зустрінутись з Добриніним не швидше, як в половині наступного місяця. Однак не є виключене, що в міжчасі американсько-совєтські „інформаційні контакти" будуть продовжуватись у Вашинґтоні на нижчому дипломатичному рівені.

## Суддя Даґлес і секретар Юдолл про перемогу американських ідей

Вашинґтон. — Суддя Найвищого Суду ЗДА Вілліям О. Даґлес і секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юделл, виступаючи в телевізійній програмі „Проблеми і відповіді", що її надає Америкен Бродкестінґ Компані, твердили, що ЗДА з успіхом допомагають світові, пропаґуючи в ньому свої ідеї та ідеали. Суддя Даґлес, який часто критикував грошову американську допомогу закордонові і допомогу зброєю, сказав, що організація Корпусу Миру може бути зворотним пунктом в цій ділянці. Добровольці Корпусу Миру, казав суддя Даґлес, є „першими американськими євангелистами американського способу життя, євангелистами демократії, євангелистами вільного громадянства". Секретар внутрішніх справ Юдолл казав, що цього року в світі є трохи більше стабільности, ніж рік тому. Він гадає, що події в світі йдуть в тому напрямку, до якого змагають американські ідеали, які вимагають підтримки тим народам, що виходять як самостійні на тло історії.

## Американські пробні експльозії можуть початися в найближчу п'ятницю

Вашинґтон. — Комісія Атомової Енергії повідомляє, що перша пробна американська атомова експльозія в повітрі на Пацифіку може найскорше початися в найближчу п'ятницю, 27-го квітня. Ці проби мають відбуватися над островами Різдва Христового і Джанстона. В середу 25-го квітня в Гонолюлю скликано представників американських і закордонних ліній, щоб поінформувати їх про те, як треба буде відбувати лети під час атомових випробувань. Після того буде надрукована інструкція для летунів. З того виходить, що перша атомова проба зможе відбутися найскорше в п'ятницю 27-го квітня. Президент Кеннеді ще не визначив дати початку нової серії пробних атомових експльозій. Він має це зробити вже в найближчому часі.

## Мекміллен відвідає у цьому тижні Вашинґтон

Лондон. — Британський прем'єр Геролд Мекміллен прибуде в п'ятницю цього тижня до Вашинґтону на нові важливі наради з президентом Кеннеді і його найближчими співробітниками. Хоч — як твердять газети — покищо не передбачено докладного денного порядку нарад і наради між двома англомовними лідерами вільного світу матимуть нібн тільки інформаційний характер, проте у тих нарадах напевне будуть заторкнені найважливіші актуальні проблеми. Між ними, на першому місці стоятиме устійнення спільної лінії в дальшій тактиці щодо проблеми Берліну і дальших розмов з Москвою на цю тему, з увагою на виразну опозицію збоку президента де Ґоля та на підзорливість збоку Аденауера. Далі, президент Кеннеді буцім - то натискатиме на свого британського союзника, щоб той в більшій мірі причинився до зросту збройної сили НАТО на европейському континенті, бо Британія все ще має тільки 51.000 війська в центрально - північній частині Західньої Німеччини. З свого боку Мекміллен найбільш стурбований трудноцами, що їх Британія стрічає у прийнятті її до Спільного Господарського Ринку і тому хотіла б активнішої допомоги в цій справі збоку американської дипломатії. Справа атомових детонацій і роззброєння — це теж окрема тема нарад у Вашинґтоні. Як довго британський прем'єр перебуватиме в ЗДА — ще не відомо.

## Лік проти холестеролю спричиняв шкідливі наслідки

Ню Йорк. — В пресі появилися повідомлення про те, що лік проти надмірного холестеролю компанії Віллям С. Меррел, що мав назву „МЕР-29", спричиняв дуже шкідливі побічні наслідки, і тому фірма мусіла його відкликати з обігу, про що повідомлено шпиталі, аптеки, фармацевтичні склади, 230,000 лікарів, щоб не вживали цього ліку і його запаси звернули до фірми, що його випродукувала. Цей лік був дозволений Адміністрацією Харчів і Ліків два роки тому, і його заживали досі більше як 400,000 пацієнтів, сподіваючися, що він зменшуватиме в них надмірну скількість холестролю. Цей лік треба було заживати один раз денно перед сніданням. Він спричинив злі наслідки в 4,000 пацієнтів: свербіння шкіри і плями на ній, випадання волосся, нудоту блювоту і тимчасове піхвове кривавлення. Хорестероль — це товщева субстанція в крові, яка має спричиняти недугу ствердження артерій та смерть внаслідок серцевої атаки.

## Конґресова комісія хоче зменшити витрати на протирадіяційні сховища

Вашинґтон. — З департаменту оборони висловлюють побоювання, що Конґрес зможе легко зменшити суму дол. 700 мільйонів, які уряд запропонував був на побудову протирадіяційних сховищ. Це може статися тому, що уряд не турбується зовсім внесеним до Конґресу законопроєктом, а само громадянство не виявляє зацікавлення цією справою. Ця справа залягає тепер в Конґресі в Палатній підкомісії видатків незалежних урядових аґенцій, яку очолює конґресмен - демократ із Тексасу Алберт Томас, який заявив представникам департаменту оборони, що він старатиметься сильно зменшити суму дол. 700 мільйонів, призначену на спільні сховища для шкіл, громад та інших інституцій. В 1963-му році мали б вибудувати сховища для 20 мільйонів американців, а в 1967-му році мало б бути сховищ для 233-ох мільйонів осіб, що коштувало б дол. 6 більйонів.

## Терористи в Альжирі знищили друкарні двох газет

Альжир. — Терористи з Тайної Військової Організації знищили динамітом і бомбами двох тамошніх часописів, „Ль' Еко д'Альжер" і „Ле Журналь д'Альжер". 76-літній сторож одного з тих ведавництв, що на нього ніччю напали й зв'язали терористи, дістав атаку серця і помер ще передтим, як вибухли підкинені бомби. „Ль' Еко" від року не появлялось, закрите французькою владою за сприяння минулорічному військовому бунтові проти режиму президента де Ґоля. Всеодно, французькі терористи нищать тепер всі об'єкти, які можуть мати поважну вартість для Альжиру й альжирських властей, коли Альжир стане незалежною державою. Під цим кутом бачення, вони й нищать університетські будинки та бібліотеки. В минулу Великодню неділю, терористи вбили в місті Альжирі знову сім осіб: шестеро арабів і одного європейця, які купували хліб в підміській мусульманській пекарні. Ці політично безглузді і жорстокі вбивства створили в поважній частині альжирського громадянства таку психологічну реакцію, що альжирсько-арабські націоналісти рішили звернутись з закликом до европейських, та зокрема французьких лібералів в Альжирі щодо створення окремої національно мішаної організації, яка спільними силами поборювала б фашистський рух французьких екстремістів - терористів. Створено вже тимчасовий Комітет, який займається покликанням до життя відповідної організації. Невідомо теж, як у практиці виявиться притягнення до активної служби в містах мусульманської міліції, рекрутованої з - посеред арабської повстанської армії. Вона буде напевно безпощадна в боротьбі з терористами.

● **Східньо - німецькі поліціянти** застрелили 24-річного Клявса Брюске, який разом із двома своїми приятелями хотів пробитись через „мур ганьби" в Берліні і втекти на Захід. Важко ранений, як водій важкого вантажного авта, він встиг ще переїхати на західній бік внутрішньо - берлінського кордону. Авто вдарило там об мур і зупинилось, два інші втікачі вийшли з легкими потовченнями, але названий водій згинув. Згинув також від куль прикордонної поліції один 19-річний східньо - німецький вояк під час своєї спроби втекти до Західнього Берліну.

## У Греції посилюється опозиція проти уряду Караманліса

Атени. — Грецький уряд проголосив перестрогу, що він здавлюватиме суворо всякі проби закаламучування публічного ладу і спокою. Ця перестрога стоїть у зв'язку з минулотижневими великими демонстраціями в Атенах, внаслідку яких було коло 80 ранених. Опозиційна т. зв. Центральна унія, знехтувавши урядову заборону будь-яких вуличних походів і демонстрантів, скликала була в минулу п'ятницю демонстрацію проти уряду Константина Караманліса. 7.000 змобілізованих поліціянтів змагалися впродовж п'ятьох годин з багатьма тисячами демонстрантів, намагаючись розігнати їх слізними бомбами і течіями холодної води з пожежних возів. З-посеред 80-х ранених коло 80 осіб відвезено до шпиталів та коло 250 осіб арештовано. Лідер опозиції Георґе Папандреу проголосив, що п'ятницена демонстрація була тільки „театральною пробою" та що опозиція вживатиме далі енергійних заходів, щоб переконати короля Павла про конечність димісіонування названого прем'єра та розписання нових виборів. Опозиція твердить, що останні парляментарні вибори були пофальшовані. На жаль, в тому опозиційному русі велику ролю грають комуністи які хочуть вернутись до впливів після розгрому комуністичних, активно з-зовні підтримуваних партизанських банд з 1946-49 років.

## Світову Виставку в Сіеттлі в першому дні відвідали 51,210 осіб

Сіеттел, Ваш. — Світову Виставку в Сіеттлі в першому дні відвідали 51,210 осіб. Між ними була і окрема делеґація з міста Ню Йорку під проводом президента Нюйоркської Світової Виставки в 1964-му році Роберта Мозеса, який хвалив Виставку в Сіеттлі і заявив, що вона може бути зразком для Виставки в Ню Йорку. Мозес заявив, що гарно й доцільно зорганізований науковий павільйон на Виставці в Сіеттлі, на який Конґрес ЗДА призначив був дол. 10,250,000. Мозес плянує зорганізувати ще більші павільйони на Виставці в Ню Йорку, на які Конґрес має ухвалити дол. 32 мільйони. Але організатор Нюйоркської Світової Виставки казав, що в павільйонах ЗДА повинні бути виставлені ті всі предмети, що відносяться до науки, і також такі, що показують спосіб життя в цій країні, змагання до поліпшення життьового стандарту та все інше, що відноситься до життя в цій країні.

## В Москві відбулося відкриття сесії новообраного Верховного Совєту

Москва. — В понеділок, дня 23-го квітня ц. р., тут відбулося відкриття сесії Верховного Совєту СССР, депутати до якого були обрані під час цьогорічних березневих виборів. На порядку нарад першого дня цієї сесії було обрання предсідників Совєту Союзу і Совєту Національностей. На голову Совєту Союзу, що був очолюваний досі Павлом Лобановим, обрано партійного секретаря Ленінградської області Івана Спірідінова і на предсідника Совєту Національностей латвійського прем'єра Яна В. Пеіве. Головою президії цілого Верховного Совєту, нібито совєтським президентом залишається Леонід Брежньов. Згідно з дотеперішнім повідомленням, головними справами, що їх має полагодити теперішня сесія, має бути прийняття нової конституції СССР, достосованої до нової програми КПСС, обрання Найвищого Суду СССР й обрання нового уряду, який згідно з дотеперішньою практикою, залишиться той сам, що був, значить, із Хрущовим, як прем'єром. Будуть проведені зміни тільки на постах деяких міністрів. В політичних колах сподіваються теж що під час цієї сесії виступить із своїм звідомленням про міжнародну ситуацію, зокрема про стан Женевських переговорів у справі атомового роззброєння міністер закордонних справ СССР Андрей Громико. Промовлятиме теж, як звичайно, Нікіта Хрущов.

● **З Гани** видалено італійського будівничого Е. Боріо, який збудував розкішний мешкальний дім для міністра промислу тієї муринської республіки, Кробо Едусеі. Дружина того міністра купила собі в Лондоні за 3,000 фунтів (дол. 8,400) ліжко з золотими прикрасами і спровадила до столиці Гани Аккри. Ганська преса підняла з цього приводу крик, як про гріх проти „соціялізму" і „соціялістичного" міністра, що разом з своєю дружиною мав буржуазно - капіталістичні забаганки, викинули з уряду.

## Король Непалю був з офіційними відвідинами в Індії

Ню Делі. — Король маленької гімаляйської держави Непалю Магендра закінчив свої 5-денні відвідини в Індії, де він перевів вичерпні наради з прем'єром Неру. Обидві держави мають небезпечного сусіда — комуністичний Китай, при чому маленькому Непалеві залежить ще більше, як великій Індії на добрих взаєминах з китайськими комуністами. Тому Непаль погодився збудувати 75-милевий шлях у надзвичайно трудному гімалійському тереиі з своєї столиці Катманду до окупованого китайськими комуністами Тибету — задля пожвавлення торговельних взаємин з комуністичним Китаєм і Тибетом. Індія дуже підзорливим оком дивиться на той шлях, що його — з великою загрозою для Індії — можуть використати китайські комуністи для нового імперіялістично - аґресивного походу. Неру запевнив непальського короля, що Індія не буде підтримувати партизанів, які борються проти короля Магендри. На пресовій конференції, на якій непальський амбасадор в Індії відповідав на запити в імені короля, стверджено тільки, що непальсько - індійські розмови були ведені „в дуже приязній атмосфері".

## Д-р Гескелл пропонує соціоаналізу замість Фройдової психоаналізи

Ню Йорк. — Голова Американського Т-ва Групової Психотерапії — д-р Мартин Р. Гескел, промовляючи на річних зборах цього товариства, твердив, що засади Фройдової аналізи треба замінити системою т. зв. соціоаналізи. Він твердив, що Фройдова теорія про початок умових недуг не відповідає дійсності серед американського громадянства. Фройд навчав, що всякі умові недуги мають початок в перших роках дитинства і є відгуком того періоду людства, коли існував т. зв. патріярхат. Автор соціоаналізи д-р Л. Морено твердить, що людина постійно формується у своїх міжособових відносинах із членами тієї соціологічної групи, серед якої вона живе. І ця група, а не фройдівський батько, є панівною при творенні людської особистости. Так воно дїється серед американських обставин, — твердить д-р Гескелл.

## В АМЕРИЦІ

● **21-го квітня** о год. 2 по полудні машина - автомат зареєструвала в бюрі перепису населення у Вашинґтоні 186 мільйонів населення ЗДА. Окремий годинник на цій машині показує, що кожної 10.5 секунди прибуває одна особа до населення цієї країни.

● **Президент Кеннеді** промовлятиме у Вашинґтоні 15-го травня на Світовому Харчовому Форумі з приводу 100-річчя департаменту рільництва, який покликав був до життя президент Абрагам Лінкольн 15-го травня 1862-го року. Форум триватиме від 15-го до 17-го травня.

● **Найближчої неділі** 29-го квітня о год. 2-ій по півночі почне обов'язувати т. зв. літній ощадностевий час, це значить, що вказівки годинників будуть пересунені на одну годину вперед. Цей літній час обов'язує в стейтах Ню Йорку, Ню Джерзі, в стейтах Нової Англії та в районі переднього Атлянтику а також і в Дистрикті Колюмбія. Літній час обов'язує до останньої неділі жовтня, і залізниці, летунські лінії та автобуси видадуть окремий розклад їзди на час від травня до кінця жовтня.

● **У Стемфорді**, Коннектикат, окрема делеґація з Військової Академії у Вест Пойнті, Н. Й., 20-го квітня відзначала 102-і народини найстаршого випускника цієї Академії ґенерал майора Генрі Клея Годжеса.

● **Нюйоркська** Метрополітальна Опера по закінченні 77-го сезону в Ню Йорку відбуває турне по більших містах цієї країни. Вже виступала вона в Бостоні, а ще має давати вистави в Клівленді, Атланті, Далласі, Ст. Луїсі, Міннеаполісі, Дітройті і Шикаґо.

● **Громадянська Рада** в Ню Орлінсі, члени якої є прихильниками расової сеґреґації, дала 10-членній негритянській родині Луїса Бойда дол. 200 на автобус і дол. 50 на харчі та вислала цю родину зо її згодою автобусом, до Ню Йорку, де її прийняв уряд добродійности. Крім батька й матері ця родина складається ще з 8-ох дітей у віці від 3-ох до 12-ох років. Бойд заявив, що він виїхав не тому, що не любить Півдня, а тому, що довший час не мав праці в Ню Орлінсі.

## У СВІТІ

● **Китайські комуністи** разом із північними в'єтнамцями збудували вже на шість миль дорогу вглиб Ляосу і продовжують її будувати, щоб могти нею легше перекидати транспорти зброї, харчів, всякого чиряду а то й „добровільців" з підмогою комуністичним партизанам, що хочуть заволодіти Ляосом. А ЗДА натискають на тамошній лярський уряд, щоб він „годився" з комуністами і допустив комуністичних міністрів до „невтрального" уряду.

● **Ляоський король Саванґ Ваттана** в листі до президента Кеннеді таврував натиск американської дипломатії на ляоський королівський уряд, щоб він погодився на участь комуністів в одному „невтральному" уряді, як також скаржився на те, що ЗДА припинили грошову допомогу Ляосові, щоб „покарати" тамошній уряд за його протикомуністичне становище.

● **Совєтські учені**, комуністичні божаки і закордонні дипломати, вшановували в минулому тижні великого американського вченого Вільяма Воллеса Кемпбелла з нагоди сторіччя його народин. Кемпбелл, який був свого часу президентом Каліфорнійського університету помер у 1938 році, був одним з тих, що поклали основи під сучасну науку про рух і будову зір.

● **Між альжирсько - арабськими лідерами** назріває поважний конфлікт. Головними противниками є звільнений недавно з в'язниці віце - прем'єр націоналістичного закордонного уряду Альжиру Мохаммед Бен Белла, який проповідує „продовжування альжирської революції" та прем'єр Бенюсеф Бен Хедда, який є проти радикалізування мас та за мирну співпрацю з Францією на базі підписаної з нею угоди.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

## Дурійка пацифістів

З наближенням терміну, коли має початися нова серія ядрових детонацій, що їх З'єдинені Держави приготовляють на Різдвяних островах Тихого океану, міжнародні пацифісти проявляють метушливість, яка межує з гістерією клінічного характеру. У Лондоні, у восьми містах Західньої Німеччини, в Копенгазі, в кількох канадійських містах, у Токіо і навіть на нюйоркському Таймс Сквері відбулися масові зібрання, віча і походи демонстрантів проти отих запляннованих атомових експериментів. Очевидно, за кулісами діє там керована Москвою комуністична рука, щоб спаралізувати будьякі заходи для скріплення американської оборонної сили. Але було б великою помилкою і фальшивим спрощенням проблеми, коли б увесь той антиатомовий рух назвати комуністичною затією. З-поміж 15 тисяч демонстрантів, що маршували вулицями Лондону, напевно велику частину становили люди, які з комунізмом не мають нічого спільного. Хоч західньонімецькі протиатомові демонстрації напевно були скріплені імпортованими із Східньої Німеччини комуністами, але острах німців перед новоі війною не потребує шукати нової інспірації аж в комуністів: психічне потрясення внаслідок воєнної катастрофи в останній світовій війні, пам'ять про руїни, в яких лягли німецькі міста, і нинішній добробут, що дозволяє користуватись всіма благами високого життьового стандарту — все це достатні природні й логічні підстави для німецького пацифізму. Ті чи подібні причини стосуються й інших пацифістів.

Пацифісти є нині в усьому світі. Найбільше їх і найкраще зорганізовані вони в Англії: інтелектуали, духовні кола, соціялісти, робітничі спілки, політичні ізоляціоністи й британські націоналісти, вороже наставлені до ЗДА, становлять різношерсту компанію, яка об'єдналася в пацифістичному русі з комуністами. Теоретично британські пацифісти, так само, як японські, скандинавські чи американські, виступають проти перегонів в атомовому зброєнні і проти всіх учасників тих перегонів, проти затруювання атмосфери радіяцією без уваги, хто його переводить. Але практично — найбільше крику знімають пацифісти на адресу Америки. Учасники численних походів і демонстрацій проти бази американських атомових підводних човнів у Голі Лоч в Шотляндії не цікавляться тією совєтською загрозою, яка саме і є підставою існування цілого Атлантійського бльоку держав та британсько - американського військово - політичного союзу. Вони думають лише про те, що на випадок війни Англія може бути знищена совєтськими атомовими атаками, як це не раз заповідав Хрущов, і тому вони хочуть миру — за всяку ціну.

Лідер і наче символ сучасного не тільки британського, але й міжнародного пацифістичного руху, старенький філософ Бертранд Рассел вислав депеші - меморандуми головам вісьмох невтральних країн, учасників Женевської конференція роззброєння, з сугестією і просьбою, щоб ті держави, нехтуючи американською пересторогою і наперекір їй — вирядили масово свої кораблі в сторону Різдвяних островів і цим перешкодили американським атомовим детонаціям. Але він не вимагав цього восени минулого року, коли Совєти переводили свої атомові детонації в підарктичній околиці! І Рассел не протестував, коли на з'їзді лідерів невтральних країн у Веограді, з такими китами як Неру, Сукарно, Нассер, Кваме Нкрумах і Тіто, не знайшли ані слова, щоб затаврувати нічим не спровоковані тодішні совєтські детонації!

В оцих двох мірилах сучасного пацифістичного руху і криється його моральна слабість та політична безвартність. Тому нинішній міжнародний пацифістичний рух, без уваги на шляхетні інтенції і спонуки окремих західніх носіїв пацифістичної ідеї, насправді, у політичній практиці, є поплентацьким рухом у користь російсько - большевицького та комуністичного імперіялізму.

## Нова показуха з поворотцями

У жовтні минулого року широкого розголосу набрала справа совєтського хеміка, кандидата технічних наук, Олексія Голуба, українця з походження, що закінчив свої студії й оборонив свою кандидатську дисертацію в Київському університеті. Перебуваючи з групою совєтських туристів в Амстердамі, в Голляндії, Голуб вирішив „вибрати волю" і залишитися на Заході. Він заявив, що в Совєтському Союзі не мав змоги віддаватися свобідно науковій праці, і затаврував совєтський терор у відношенні до науковців та совєтських громадян. Голуб відмовився від повороту „рішуче й безповоротно", не зважаючи на те, що його дружина Ірина Алексеєва не захотіла лишатися з ним, і, всупереч умовлянням свого чоловіка й готовості голляндської влади дати їй право азилю, вернулася до СССР разом з іншими туристами. Кілька місяців перед втечею Олексія Голуба, з початком 1961-го року, вибрав був волю під час свого перебування в Римі другий совєтський турист, Ніколай Вохмяков, електромонтер із Пермщини, розчарований в совєтській дійсності. Справа Вохмякова великого розголосу не набрала.

Совєтські часописи, згідно із своїм звичаєм, промовчали не тільки справу Вохмякова, але й Голуба. Не згадали ніже словом про те, що Голуб залишився на Заході, навіть в офіційній ноті совєтського уряду, пересланій 13-го жовтня 1961-го року голляндському урядові у зв'язку з „незаконною поведінкою" голляндської влади супроти совєтської громадянки І. Алексеєвої.

Несподівано, з якихось невідомих причин, обидва згадані совєтські втікачі „затужили" за „родіною" і зголосилися до совєтських амбасад із заявами покаяння і з проханням влаштувати їм поворот.

Таємницю, для чого був потрібний Совєтам такий чи інший добровільний чи може й вимушений поворот обидвох втікачів, розкрили самі ж таки совєтські урядові чинники, влаштувавши негайно після приїзду Голуба з Голляндії, де він уже працював за фахом в університецькій лябораторії в Делфті, пресову конференцію із показом обидвох поворотців, їх зізнаннями, реверляціями і виступом жінки Голуба... товаришки Ірини Алексєєвої, яка своїми заявами „засипала" дорешти свого ж чоловіка, як злочинця і зрадника.

Вся ота пресконференція, влаштована в Мармуровій залі Центрального Дому журналістів у Москві, була спрямована на те, щоб показати совєтським громадянам, що, вибираючи волю, вони попадають неминуче в руки... американської розвідки, яка, використавши їх всебічно для здобуття потрібних їй інформацій, викидає потім на смітник. І Голуб і Вохмяков, який вернувся значно скорше і вже був засуджений за свою втечу Пермським обласним судом на примусові роботи в „трудовій колонії", заявляли однозгідно, що вони рішилися на свій „мерзенний вчинок" через... „недоумство", і доводили на всякі лади, що вони глибоко розчарувалися західньою „свободою" і гірко каються, що дали себе звести ... крамничним вітринам, чужоземним кінофільмам і західнім туристам. Виголосивши, як папуги, вивчені ними заяви, вони сиділи похнюплені, з опущеними очима, совгаючись на стільцях і потираючи нервово руки.

Як колись совєтська преса мовчала про втечу Голуба і Вохмякова, так тепер вона переповнена розлогими репортажами з відбутої у Москві показухи з поворотцями, головною ціллю якої було не тільки перестерегти „легковірних і короткозорих" совєтських громодян, щоб вони не попадали в тенета „ворожої облуди", але й застрашити їх жалюгідним виглядом поворотців, розторощених обвинуваченнями в найгірших злочинах, включно із зрадою батьківщини, за те, що вони хотіли жити і працювати свобідно, як вільні люди, в іншій, як совєтська, дійсності, і не могли цього бажання здійснити чи то з огляду на страх за долю своїх родин, чи з якихось інших причин, відомих їм самим і совєтським органам безпеки.

Теодор Мацьків

## ПІДГОТОВА ДО 12-го МІЖНАРОДНОГО ІСТОРИЧНОГО КОНҐРЕСУ

В серпні 1965 р. відбудеться у Відні 12-ий Міжнародний Конґрес Історичних Наук. Проготування до цього конґресу почалися властиво із закінченням 11-го конґресу в Стокгольмі. Такого роду конґреси вимагають старанної і солідної підготови, коли брати під увагу, що бере в них участь понад дві тисячі делегатів з цілого світу. Тому не диво, що вже з кінцем серпня минулого року відбулося в Істанбулі річне засідання Бюра Міжнародних Конґресів Історичних Наук, на якому обговорено прелімінарний плян 12-го Міжнародного Історичного Конґресу.

Хоч до серпня 1965-го року часу ще багато, по суті організація цього конґресу в повному розпалі. Програму і розподіл доповідей, призначення голів та їх заступників для поодиноких секцій, як і інші справи технічного характеру рішає Екзекутивний Комітет Національних Організацій Істориків усіх держав світу.

Амбіція кожного національного комітету істориків — забезпечити якнайбільше число доповідей та голів поодиноких секцій. Щоб могти мати доповідь на цьому конґресі, треба спершу зголоситися до свого національного комітету істориків. З уваги на те, що такого українського національного комітету нема, бо його може мати тільки державний нарід, український історик, залежно від свого громадянства, міг би виступити під фірмою даного національного історичного комітету, якщо його туди допустять.

Одначе й для українського історика є можливість виступити з доповіддю, навіть з української історії, на Міжнародній Комісії Слов'янських Студій, що є науковою частиною Міжнародного Конґресу Історичних Наук. З уваги на те, що на Слов'янській Комісії зобов'язує не принцип державної приналежности, а радше рішення чи часом добра воля голови цієї комісії, завжди є можливість просунути і українські доповіді, як це було на попередньому з'їзді, де, завдяки особистим зв'язкам проф. Миколи Чубатого, прийнято дві українські доповіді, а саме: проф. М. Чубатого — „Київська Русь та формування трьох слов'янських народів" і проф. О. Оглоблина — „Українська держава 17-го та 18-го століття". З невідомих мені ближче причин, проф. Оглоблин не міг поїхати й виголосити доповіді. Замість нього виголосив свою доповідь п. н. „Гетьман Мазепа та Велика Північна Війна" наш молодий, знаний уже із своїх наукових праць, д-р Богдан Кентржинський із Стокгольму.

До речі буде згадати, що проф. Чубатий уживав заходів, щоб деякі наші історики могли виступити на 11-му Міжнародному Конґресі Історичних Наук під фірмою національних історичних комітетів тих країн, яких вони є громадянами: проф. О. Шульгин — від французької, проф. М. Чубатий — від американської, проф. О. Пріцак — від німецької делеґації. Одначе, на жаль, ці заходи не увінчалися успіхом, за вийнятком Німецького Національного Історичного Комітету, який, за посередництвом проф. В. Кубійовича, обіцяв влаштувати для бл. п. проф. Ганса Коха доповідь п. н. „Москва — третій Рим". По його смерті доповідь мав виголосити проф. Шедер з Франкфурту, одначе, на інтервенцію членів совєтської делеґації, його не допущено.

Окрім прелеґентів з поодинокими доповідями, кожний національний історичний комітет висилає відповідне число делеґатів, які, хоч і не виступають з доповідями, вже своєю приявністю, будучи заресстрованими формально як повноправні члени конґресу, мають право забирати голос у дискусіях. Завваги чи ідеї, висловлені дискутантами, не тільки звертають на себе увагу, як це було, наприклад, з виступами нашого молодого історика, проф. Івана Лисяка-Рудницького, але й у скороченій формі видаються друком у збірнику кожного конґресу.

Організуванням української делеґації на 11-ий Міжнародний Конґрес Історичних Наук займався проф. Чубатий. В склад її входили (поазбучно): В. Галайчук — Буенос Айрес; Б. Кентржинський — Стокгольм; Т. Мацьків — Кінґстон; Я. Пеленський — Вілкес Берри; І. Лисяк - Рудницький — Філядельфія; П. Феденко — Мюнхен та М. Чубатий — Магваг. У порозумінні з Управою НТШ в ЗДА, створено громадський комітет, який мав перевести збірку відповідних фондів. Громадський комітет, що складався з представників кількох організацій, зумів зібрати $3.000, сума далека від $7.000, передбаченої у бюджеті. При цій нагоді треба відмітити, що, завдяки заходам тодішнього містоголови НТШ, проф. В. Калини, УККА асигнував $1.000 на потреби делеґації.

Виступ української делеґації у Стокгольмі знайшов широкий відгук не тільки на самому конґресі, але й в українській та закордонній, зокрема совєтській пресі („Вопросы Истории", „История СССР" і „Український Історичний Журнал"). Не буду тут повторювати вже друковані звіти та завваги з конґресу, які свого часу були друковані у нашій пресі.

На міжнародній видавничій виставці уладжено під фірмою НТШ виставку українських наукових видань, що викликало широке зацікавлення чужинців, зокрема книгарів. Українські видавництва мають подбати про висилку своїх каталогів до Відня, на 12-ий Міжнародний Конґрес.

Реасумуючи, треба сказати, що участь українських істориків на міжнародному науковому форумі була не тільки репрезентативною, але й конечною потребою.

Тому вже тепер слід зайнятися підготовою до участи української делеґації на черговому 12-му Міжнародному Конґресі Історичних Наук у Відні у 1965-му році. Це — справа важливіша за місцеві конференції та наради і не може бути відкладана до останньої хвилини. У нас багато говориться й пишеться, що наші вороги фальшують нашу історію, а чужинці нашої історії або не знають, або теж свідомо чи несвідомо перекручують. Міжнародній конґрес, на якому збирається коло двох тисяч істориків з цілого світу, є знаменитою трибуною, з якої можна живим словом заманіфестувати правдивість української історії. Участь української делеґації на цьому конґресі — це справа престижу, що більше — тверда конечність і обов'язок української спільноти у вільному світі гідно і правдиво репрезентувати українську вільну науку. Не треба підкреслювати, що представлення українських історичних поглядів на міжнародному науковому форумі має також і політичне значення.

Участь української делеґації на 12-му Міжнародному Конґресі Історичних Наук у Відні в 1965-му році повинна бути справою всіх українських організацій та установ. Тому було б дуже корисним, якби обидві централі — НТШ та УВАН — спільно скликали і очолили конференцію українських істориків, участь в якій повинна б взяти також стокгольмська група. Поробивши відповідні приготування, вже тепер треба нав'язати контакт із Секретаріятом Слов'янського Відділу 12-го Міжнародного Конґресу, щоб могли бути допущені українські доповіді. Тепер це ще можливе, але за рік вже буде запізно.

Не менше важливою справою є добір доповідачів і взагалі делеґатів. У Відні на нас будуть звертати увагу не тільки чужинці, але передусім делеґати з України.

Очевидна річ, що коли знаходяться фонди на інші справи, то повинні знайтися й на вислання української делеґації до Відня. Тому уважаю, що попередній Громадський Комітет не повинен розв'язуватися, але, відповідно перебудований, повинен вже тепер розпочати збірку фондів. Кошти виїзду одної людини становили б коло тисячі долярів. Сподіваємося, що українська спільнота допоможе українським історикам узяти участь у 12-му Міжнародному Конґресі Історичних Наук у Відні з 1965-му році.

## МОЛОДЬ ДУМАЄ...

Історія ця сталася зовсім недавно в совєтській середній школі, в українському місті, назву якого „Правда" дискретно замовчує.

Учні переносили шафу з хемічним приладдям. В коридорі один з них — назвімо його Андрій — звернувся до двох товаришів, що стояли під стіною: „Ану, хлопці, допоможіть!" — „Без нас обійдетесь, — відповів котрийсь із них". — „Працюй, працюй, — додав другий, — я й без цього в комунізм увійду..."

Андрій поставив шафу на підлогу, підійшов до товаришів і вдарив спочатку одного, а тоді другого. Перший зник. Другий відповів і — почалася бійка.

Факт, здавалося б, дрібний: побилися школярі, прийшов учитель і втихомирив їх.

Але, що було причиною бійки? — Слова: „Я й без цього в комунізм увійду". В цих словах відчув комсомолець Андрій злу іронію, насмішку над комунізмом. Зрозумів, що не сказав їх отак собі приятель, бо стали вони вже крилатою фразою у приватних розмовах старших громадян. Так, як кажуть робітники: „дураків робота любить" — очевидно, робота на державу, на комунізм; як кажуть колгоспники: „від роботи коні дохнуть" — маючи на увазі роботу не на себе, а на колгосп, на ту ж таки совєтську державу.

І от — почалася історія, довга й марудна, яка кінецькінцем вийшла на сторінки московської „Правди" під пророчистим заголовком „Велике в малому".

На зборах шкільного комсомольського осередку — пише кореспондент „Правди" — хлопці відпекувалися, що ніхто з них про комунізм у такій зневажливій формі не висловлювався. Взагалі про комунізм не згадував. Що це — наклеп на них. На хлопців наполягали: секретар осередку і Андрій, що ніс шафу. Виявляється, один з підсудних ще незадовго перед тим сам був членом комсомольського комітету. І от коли цьому колишньому комітетчикові пригадали, що він напередодні признався, що дозволив собі сказати такі слова про комунізм, він закричав: „Де я признався? Де? В директорському кабінеті? Я тоді розгубився..."

На совісті кореспондента „Правди" нехай залишається оте „розгубився", — либонь, це було інше слово, що більше пасувало до душевного стану хлопця, якого директор допитував у своєму кабінеті при зачинених дверях.

Один із суддів, який особливо напосівся на „злочинця", звертаючись до присутніх заявив:

— Ось ви мені кажете: „Докажи!" — „Тебе там не було". Так, може не було. Але я тут — і заявляю вам точно: він сказав, що він, і не працюючи, прийде в комунізм. Не знаю, чи казав він це словами, але в кожному разі він це сказав ділом. Ясно?

Присутні погодились: ясно. Але це ще не все.

Молодий совєтський казуїст, оперуючи методами слідчого НКВД, доказав усім присутнім, що й другий хлопець своєю втечею потвердив те, що сказав перший. І що всі ті, хто на комсомольських зборах мовчав, не забирав голосу, — також потвердили те, що сказав перший.

Комсомольський суд — пише кореспондент „Правди" — не виніс ніякого рішення. І коли спитали суддю, яке ж рішення прийняти, він сказав:

— Ніякого. Нехай всі думають. Треба думати. Все це має безпосереднє відношення до комунізму.

Порада комсомольського судді, оформлена кореспондентом „Правди", — спізнена порада. Бо підсовєтська молодь вже давно думає, задумується і приходить до своїх власних, незалежних від секретарів партійних організацій, висновків. Мабуть і хлопець у коридорі совєтської школи сказав не спроста, а обдумано, слова, які обурили його колеґу, стовідсоткового, віруючого комсомольця.

Чи багато є ще там, на Україні, віруючих в комунізм комсомольців і комуністів? Звичайно, не так багато, як було за Сталіна. Далеко менше, як було їх після закінчення війни. І ще менше, як було перед розправою Хрущова над „батьком народів".

Але вони є, вихованці й оборонці режиму, комуністичні ярчуки, які вірять у прийдешнє царство комунізму і готові віддати за нього навіть своє життя. Вони є в кожній релігії, навіть найбільш бузувірській і жорстокій.

На 14-му з'їзді комсомолу, що відбувся цими днями в Москві, перший секретар ЦК Павлов широко розписав на рожево - золотому тлі розвиток і успіхи цієї молодечої організації, що охоплює 19 мільйонів членів. Але з його довгої й нещирої доповіді тут і там вилазить шило, відчувається фальш. Не міг замовчати перший секретар про те, що якась частина молоді відходить від комсомолу, „клює на демагогію буржуазної пропаґанди, яка ловить тих, кого торкнула плісиява індивідуалізму і моральної спустошености". А помічниками буржуазної пропаґанди називає Павлов людей, „заражених приватновласницькою психологією, войовничих міщан, які шукають серед молоді однодумців, щоб защепити їм свою мораль".

На зрозумілу мову слова першого секретаря Павлова треба було б перекласти так, що від комсомолу відходить, в комунізмі розчаровується передусім думаюча частина молоді — індивідуалісти, в кращому значенні цього слова, ті, що не задовольняються комуністичною „мораллю", ті, кого не захоплює блахман загальної совєтської „зрівнялівки", ті, які зберігають та шанують гідність свою власну і свого народу.

Окрему увагу звертає провідник комсомолу на релігійні настрої, що ширяться серед молоді, навіть комсомольської. „Релігійні забобони, — каже він, живучі. Треба вести ціллеспрямовану роботу серед віруючих". І навіть апелює до конституції, яка, мовляв, дозволяє свободу совісти і віровизнання, але — тільки дорослим громадянам.

І ось така промовиста цитата з виступу комсомольського головача, яка також не потребує спеціяльного розшифрування:

„Буржуазні ідеологи докладають одчайдушних зусиль, щоб послабити бойовий дух підростаючого покоління, паралізуючи його волю в боротьбі за комунізм. Улюбленим єзуїтським засобом буржуазної пропаґанди є намагання збити спантелику молодь реклямою фальшивих буржуазних свобод, фразами про демократію..."

З-поза залізної заслони доходять вістки про нелеґальні летючки і памфлети, про антирежимні вірші, поширювані в колах студентської молоді, про підпільну „ґазету", що появляється час від часу з коментарями до актуальних внутрішніх і зовнішніх проблем. В останньому числі завжди добре поінформованого тижневика „Тайм", у статті „Палке бажання правди" сучасну комсомольську молодь автор називає „шукаючою ґенерацією", що втрачає ілюзії, якими жили батьки, і починає щораз рішучіше забирати голос. Як приклад такої молоді, пригадує автор студентку Марусю, яка твердила йому, що „правда — це щось, що суперечить партійній лінії". І вона ж, ця 21-річна Маруся, сказала: „Я не вірю в Бога, але я є антиантирелігійниця Я відмовляюся бути атеїсткою тому, що нею наказує мені бути офіційна пропаґанда"...

В залізній заслоні є вже не одна дірка, якою просочується свіже повітря в затхлу совєтську атмосферу. Але не про західніх „ідеологів" думав, напевно, секретар комсомолу, коли говорив про послаблення бойового духа, про спаралізування волі в боротьбі за комунізм. Своя, не комуністична, ідеологія, свої ідеологи народжуються і формуються в гущі і на периферіях підсовєтської молоді. Встає вона із заперечення, із критицизму, з пошуків ще може невиразно уявлюваної свободи, з самоусвідомлення — передусім національного.

В. С-ко



Софія Парфанович

## ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(23)

Море нині, хоч покуйовджене вітром, але спокійне. До сіро-чорних берегів прибивають білогриві хвилі, стрибають на них і жолоблять печери. Ви стоїте на стрімкій кручі, де Байрон і Шеллі знаходили надхнення. Одна з тих морських печер і носить назву Байрона. Нині на скелях лежать аматори сильніших вражень, сонце випалює їхні тіла на темну бронзу; час від часу вони підводяться і з висоти скель стрибають у селединові шуми моря. Воно дуже прозоре, і в його воді видно засмаглі тіла, як виринають вони з дна на поверхню і борються з хвилями, що грозять віднести їх у морську топіль.

Але площа св. Петра і костел дрімають під вічним сонцем, що бачило, як родилася ця чудесна оселя на скелях. Як і тоді, вона ставить горде чоло відкритому морю, що не знає пощади. І слухає сонет Петрарки, вірші якого вирізьблені на брамі муру, що вибігає з площі св. Петра до скелястої твердині.

Минеться літо, і бурі піднімуть страшливі прибої. Тоді море підніматиме з свого дна вали на кількадесят метрів заввишки і з скаженою люттю кидатиме їх на скелі, аж на подвір'я св. Петра. Мареджіята — цей похід моря проти скель, зиритий назавжди в картинах і пам'яті людей, що переживали його, заховані в масивних мурах костелу.

Але й без цієї мареджіяти ви, як Байрон і Шеллі, як Петрарка, співаєте гимн морської потуги і упору скель, що наставляють свої рапаві груди стихії в поході. Присівши високо на скелі, ви годинами дивитеся на відвічну гру цих двох чинників: — руйнуючого і будуючого, і вам не хочеться нікуди більше мандрувати.

Це бо кінець мандрівки. Завтра — віднесе вас геть з цієї предивної країни. Але ви ніколи не забудете Порто Венере, як не забудете Капрі, що виринає з неймовірної блакиті моря і стремить горами в розсяйну й роззолочену блакить неба.

### Завтра

Італійська залізниця з клясами, дерев'яними лавками, натовпом пасажирів, що добувають поїзд так, як ми в часі війни добували його в Мюнхені, Авґсбурґу, Франкфурті чи Нюрнберґу. Тоді, коли вже лежала ниць пиха Гітлера і ще диміли руїни, що їх страшливі бомблення з повітря залишили на місці історичних міст.

Їду — стоячи. Як довго так прийдеться? Чотири-п'ять годин з Віяреджіо до Медіоляну. На лавках сидять молоді й немолоді люди, головно чоловіки. Курять, говорять багато, жваво й напереміш. Он хтось поступився, і молода, гарна італійка може присісти хоч на краєчку лавки. Про що говорять? Про буденні справи, про себе і свої оборудки в Міляно. Моє ламане італійське дозволяє й мені встрявати в розмову. Вкінці якийсь старший чоловік підводиться і виходить на коридор, отже в міжчасі можу і я присісти. Я —чужинка. І чи я знаю, що діється в Альто Адіґе? Розказують про вибухи бомб, про зривання рейок, фабрик і будинків. Ще необізнана з справами цієї частини країни, дивуюся діям, що відбуваються в тих горах, до яких швидко наближаємось. Не маю часу вже ані на Геную, ані на Міляно. Обидва міста дуже треба було пізнати. Але коли?

Треба пересісти на великому зачадженому двірці Міляно і їхати яку годину до швайцарського кордону. Там прекрасні Альпи, там ліворуч від озера Люґано мальовнича тура через Ґоддард і Фурка — величні альпійські просмики до стіп льодовиків Родану. Відтіля долиною цієї річки до північних берегів Женевського озера.

Ще день-другий і на женевському летовищі вступаю на поклад літака лінії „Свісер". За двадцять хвилин глибоко в просторі, далеко на землі бачу — Париж. Приносять обідати, потім стюардеса робить вам з двох сиджень ліжко, і ви лягаєте, щоб подрімати. Але не спиться на висоті 23 000 стіп. Ви зовсім, зовсім відірвані від землі. Врешті, переглядаєте журнал і,— вам дають каву. Там внизу злегка поморщена гладь Атлантику. Заглиблені в фільмові відтинки, ви з подивом читаєте про продукцію славнозвісного Сінема Сіті, побудованого на окраїнах Вічного Міста. Італійська фільмова продукція належить до тих повоєнних успіхів і теж є частиною Добробуту. Завдячує вона цей успіх дешевшій італійській валюті і незрівнянній сценерії Італії, якої не треба штучно творити, бо вона тут, вона жива і незмінно цікава й прегарна.

Прикликує вас до дійсности голос пілота: „Пані й панове, затісніть пояси! Ми приземлюємося в Ню Йорку!"

Як це, вже?! За такий короткий час мене перекинули з Італії до Ню Йорку? Є там чи тут 4-та пополудні того самого дня. Десь поділося шість годин часу, що плив понад крилами джету, чи може то земля повернулася, а джет стояв на безхмаркому небі високо під сонцем? Бо не чулося руху, не чулося льоту.

Ще поки появиться виокруглений берег Лонґ Айленду ви линете останньою думкою до Італії, країни, яку мусить полюбити, в якій мусить залюбитися кожен, хто пізнав її. — Співав П. Б. Шеллі: „Італіє, ти рай для втікачів". І Байрон присягався в коханні Римові: „О Риме, місто моєї душі!" Роберт Бравнінґ писав: „Розкрий моє серце, і побачиш вирите в ньому «Італія»".

Правда, так глибоко не сягає моє кохання. В моєму серці вирізьблене інше ім'я, і не Рим, а Київ є містом моєї душі.

Над Ню Йорком небо закрите липким, гарячим туманом, безвітряним - безпродувним. В Ню Йорку така тиша! Авта їдуть так рівно, м'яко й тихо і ніхто не трубить, ніщо не вибухає і не стріляє.

Яка тиша панує на дорогах Нового Світу! Який лад - порядок в русі, скільки дорожніх знаків, що повчають водія про всі обмеження швидкости, скрути й закрути, про різні вулиці й дільниці, на які треба виїхати з експресвею чи супергайвею, щоб скрутити праворуч та ліворуч — воно теж дуже чітко написано — і опинитися вдома.

Так, тут мій дім. Чую землю під ногами.

Кінець.

## Шевченківські Роковини в Гемпстед, Н. Й.

Хоч в грудні 1961-го року наша громада влаштувала величавий Шевченківський фестиваль на закінчення Шевченківського Року — то в березні цього року, в Шевченківському місяці, знов вшанувала Кобзаря концертом.

Концерт приготований місцевими Відділами Конгресового й Шевченківського Комітетів — відбувся 25-го березня 1962-го року в авдиторії школи Волнут Юніондейл. На сцені видко було портрет роботи члена нашої громади маестра І. Кучмака й його сина Ігора, спеціяльно виконаний для відзначення 100-ліття смерти Поета. Не зважаючи на те, що тієї самої неділі мали відбутися в різній порі інші імпрези, то все таки треба признати, що публіка зібралася чисельно, щоб гідно зачати друге століття вшановування найбільшого Сина України.

Місцевий хор „Гомін України" під проводом свого повного посвяти диригента п. Ю. Гураля, зачав цей святковий концерт „Заповітом", після якого добре підготований реферат на тему „Актуальність Шевченкових наук", виголосив п. А. Копистянський. З дітьми суботньої школи українознавства при православній церкві Вестбері вивів п. Петро Сагайдачний сценку свого пера про поворот Шевченка з неволі, що в ній сам автор виступив в ролі Шевченка. З дітей брали участь: новачки місцевої Пластової Групи: С. Коханівська, М. Вишинська, Хр. Ломага і О. Ільницька, які виступили із збірною деклямацією „Твій дух все з нами".

При кінці концерту виступив ще раз згаданий хор та проспівав вдало кілька пісень до слів Шевченка. Коротке кінцеве слово про важливість і конечність пам'ятати про Заповіт Шевченка та згідно з ними поступати, виголосив о. В. Чекалюк — парох православної церкви Юніондейл. Концерт, що ним добре проводив інж. С. Небожинський, голова Шевченківського місцевого Комітету — закінчено співом українського національного гимну. Зібрані добровільні датки в сумі коло $50, після покриття видатків, зв'язаних з улаштуванням концерту, призначено на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні.

**М. Курчак.**

● **В Токіо** комуністичні й комунізуючі студенти влаштували крикливу вуличну антиамериканську демонстрацію у зв'язку з приготуваннями до нової серії американських атомових детонацій на Різдвяних островах і островах Джонстона, внаслідку чого японські рибалки мусять триматись осторонь того обширу та й після детонацій втратять тамошню риболовлю у зв'язку з сильною радіяцією.

● **Багато норвежських** парляментарних послів дістали були анонімові листи з погрозами, якщо вони голосуватимуть за приступлення Норвегії до західньо - европейського економічного бльоку Спільний Господарський Ринок. Але не вважаючи на те, парляментарна комісія для закордонних справ одноголосно рішила рекомендувати парляментові, щоб Норвегія старалася за прийняття її до Спільного Господарського Ринку як рівноправного члена з усіми також політичними обов'язками.

## Вісті з Мюнхену

### Померла українська письменниця

Мюнхен, березень (лв). — 15 березня померла трагічно українська письменниця і акторка драматичних сцен — Лідія Борель - Семака. Покійна походила з Буковини, але вже малою дівчиною виїхала за кордон, де закінчила середню і вищу школи. Перебувала у Відні, Берліні і інших містах Німеччини. У Берліні вийшла заміж за українського діяча Б. Шемета, але пізніше розійшлася з ним і одружилась вдруге з фільмовим режисером Віктором Борелем. Як драматична акторка, виступала в Берлінському радіо та працювала в Ґеттінґенському театрі. Після війни жила з чоловіком у Швайцарії і від 1952 року у Мюнхені. Тут почала писати статті і авдиції для німецького радіо, а також статті до різних збірників і журналів. Її статті були друковані в „Шляху Перемоги", а останньо і в інших українських часописах. Маючи доступ до німецького та австрійського радія і до німецької преси, містила вона багато статтей про українські проблеми. Вона була авторкою передач про Шевченка та про українську літературу і культуру. На початку своєї письменницької і публіцистичної діяльности написала бл. п. Лідія Семака німецькою мовою великий роман „Між млинськими каменями". В романі подано образки з життя Буковини.

Передчасна смерть письменниці заскочила і болюче вразила Мюнхенську громаду. Хоч всім було відомо, в якому нервовому напруженні переживала вона останні місяці, після трагічної смерти її мужа Віктора Бореля, все ж таки всі жили надією, що цю тяжку для неї кризу вона переживе. На жаль ці надії не сповнилися.

### Плянують створити єдину централю для екзильних Журналістів в Европі

Мюнхен, 26 березня (вл). — Тут перебував голова Союзу Вільних Журналістів з Франції д-р Р. Форкапіч, прибувши сюди на переговори з представниками Союзу Вільної Преси для створення єдиної центральної координаційної організації для всієї еміґраційної преси в Европі. У висліді розмов, між головою д-ром Форкапічом і головою Союзу Вільної Преси В. Ленинком, на яких були присутні й інші члени Президії, вирішено приступити до реалізації висунутих ще в 1959 році плянів створення єдиної Централі, в склад якої входили б самостійні об'єднання екзильної преси з Німеччини і Франції, а можливо і інших країн, якщо там існують, або будуть створені. Союз Вільної Преси в Німеччині об'єднує 52 часописи і 250 журналістів; Союз Вільних Журналістів у Франції нараховує 100 членів екзильних журналістів, які працюють або в екзильних часописах, або у французькій пресі.

### Українські мистці на німецькій виставці

Мюнхен (вл). — 25 березня відкрилася в Мюнхенському Домі Мистецтв (Гавз дер Кунст) чергова весняна виставка мюнхенських малярів та скульпторів. Поміж сотнями творів німецьких мистців видно і чудові скульптури Григора Крука та повні живих красок картини Северина Борачка.

## Філядельфія вшанувала пам'ять ген. Т. Чупринки

В неділю, 4-го березня ц. р. вечером, у залі Української Громади при 23-ій і Бравн вулицях у Філядельфії відбулася незвичайно вдала Академія в дванадцяту річницю геройської смерти ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича, головного командира УПА, голови Генерального Секретаріяту УГВР, та голови Проводу ОУН на рідних землях. Академія була влаштована заходом Т-ва Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, Осередку Діяльности у Філядельфії.

По вступнім слові старшини УПА, п. Михайла Ковальчина, цінну та добре опрацьовану доповідь виголосив голова місцевого Осередку — інж. Богдан Кульчицький

Після доповіді відбулась концертова частина, в якій участь взяли студентка Ждана Кравців — фортепіянове сольо; студентка Мирослава Мазурок — деклямація; Галина Савчак — сольоспів при акомпаніяменті Ж. Кравців, студент Володимир Ванчицький — деклямація та виступ Оркестри Ю. СУМА під керівництвом п. Петра Пруса.

На закінчення програми під мистецьким керівництвом артистки Ніни Лужницької була збірна рецитація „Ми кличем Вас", виконана Оксаною Ваньчицькою, Миросею Мазурок, та Марійкою Росолою. Рецитація була побудована на документальних зверненнях Воюючої України до Українського Народу і була виголошена на тлі живого образу: страждаюча Україна — Зірка Колінко; підростаюча молодь, що горнеться до України — Ґеньо Патриляк та Ірка Луців та два вояки УПА, що захищають Україну — Зенонон Филипович та Роман Куропась.

Академія відбулася при виповненій залі, переважала молодь. Цього ж дня були відслужені Панахиди за душу сл. п. генерала Т. Чупринки в українських католицьких церквах Філядельфії. **З. К-ко**

---

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що дня 19-го квітня 1962 р., по короткій, а важкій недузі, відійшов від нас у Вічність наш Добрий, Невіджалуваний і Найдорожчий

**МУЖ і БАТЬКО**

**інж. БОГДАН КИВЕЛЮК**

народжений 11-го лютого 1912 року у Львові.

**ПАНАХИДА** — за спокій душі Покійного буде відправлена в П'ЯТНИЦЮ, 27-го КВІТНЯ 1962 року, в похоронному заведенні І. Гасина, 4244 Йорк Рд., в год. 8:00 вечора.

**ПОХОРОН** — відбудеться в СУБОТУ, 28-го КВІТНЯ 1962 року, в год. 8:30 рано, з пох. заведення до церкви Царя Христа, 1625 В. Каюґа, а опісля на цвинтар на Факс Чейсі у Філядельфії.

Про участь в Похоронах і про молитви просять тяжким горем прибиті:

ЛЮБА — дружина
РОМАН — син
ДАРІЯ — донька

---

**Станична Пластова Старшина у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ**

ділиться сумною вісткою з Пластунством і Громадянством, що дня 19-го квітня 1962 року залишив наші ряди назавжди, на 50-му році життя, наш всіми люблений, шанований і Невіджалуваний

**ДРУГ-ПЛАСТУН-СЕНЬЙОР**

**інж. БОГДАН КИВЕЛЮК**

довголітній член Станичної Пластової Старшини у Філядельфії.

**ПАНАХИДА** — буде відправлена в П'ЯТНИЦЮ, дня 27-го КВІТНЯ ц. р., в год. 8:00 вечора, в похоронному заведенні І. Гасина.

**ПОХОРОН** — відбудеться в СУБОТУ, 28-го КВІТНЯ ц. р., в год. 8:30 рано із церкви Христа Царя, 1625 Вест Каюґа, Найстави у Філядельфії, на Український Католицький Цвинтар на Факс Чейзі.

**ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!**

---

**Увага! ШИКАҐО й ОКОЛИЦІ! Увага!**

**ПОВІДОМЛЕННЯ**

**В суботу, 5-го травня 1962 року**

— відбудуться —

в год. 7:30 вечером в СОЮЗОВОМУ ДОМІ, при 841 Норт Вестерн Евеню

**ДРУГІ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ЗБОРИ Відділів УНСоюзу міста ШИКАҐО й ОКОЛИЦІ.**

На порядку нарад справи:

1. Передконвенційна організаційна кампанія УНСоюзу;
2. Конвенційні справи;
3. Збірка на пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні;
4. Справа Союзового Дня;
5. Внески і запити.

До участи у Зборах запрошується головних Урядників УНСоюзу, замешкалих на терені міста Шикаґо, Урядників Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шикаґо та Делеґатів на Конвенцію і їх Заступників, зі слідуючих Відділів УНСоюзу:

22, 33, 35, 80, 100, 106, 107, 111, 114, 125, 131, 139, 176, 190, 214, 216, 220, 221, 222, 243, 252, 259, 301, 335, 379, 399, 415, 423, 425, 472, 499.

За Окружний Комітет Відділів УНСоюзу:
Тарас ШПІКУЛА, предс. Михайло ХАРІВ, секр.

---

**Під патронатом 20-го Відділу СУА ім. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ**

— відбудеться —

**в суботу, 5-го травня 1962 року**

в залі ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ, при 847 Френклін вулиці

**ВЕЧІР РОЗВАГИ**

**ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ**

Участь беруть:
Марія ЛИСЯК — Ірина ЛАВРІВСЬКА — Ярослав ЦІНОТ-РУДАКЕВИЧ — Юрій ЛАВРІВСЬКИЙ — та інші.
Музичний супровід — Зоя МАРКОВИЧ.

— НОВА ПРОГРАМА —
тексти Едварда КОЗАКА (ЕКА) Богдана НИЖАНКІВСЬКОГО, Осипа КУРОЧКА, Олега ЛИСЯКА й інших.

**ПОЧАТОК: в год. 8:00 вечора.**

Передпродаж квитків в крамниці „Надія" і в Кооперативі „Базар".

---

**Увага!** ВИДАВНИЦТВО ШКІЛЬНОЇ РАДИ УККА **Увага!**

випустило друком НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ ПІДРУЧНИК д-ра К. КИСІЛЕВСЬКОГО:

**ВИВЧАЙМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ!**

правописні й граматичні вправи для четвертого й п'ятого років навчання української мови.

В короткому часі буде в розпродажі також перша частина шкільного підручника „ВИВЧАЙМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ" для другого й третього років навчання української мови. — Адреса Видавництва:

SHKILNA RADA — U.C.C.A.
302 West 13th Street — NEW YORK 14. N. Y.

---

**КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ міста НЮ ЙОРКУ**
**Відділ Українського Конгресового Комітету Америки**

— запрошує —
все Українське Громадянство Великого Ню Йорку
на

**— МАНІФЕСТАЦІЮ — ПАРАДУ ЛЬОЯЛЬНОСТИ**

яка відбудеться

**в суботу, 28-го квітня 1962 р. по П'ЯТІЙ ЕВЕНІ в НЮ ЙОРКУ.**

Збірка української групи:
в год. 1:00 по пол. — на розі 94th St. & Madison Avenue.
Українська група творить цього року чоло походу Національностей, — тому *повинна бути масова й належно* зорганізована.

**УКРАЇНЦІ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ!**

Докажімо своєю численною участю в поході в Дні Льояльности, що ми є дійсно авангардом в боротьбі з большевизмом — тому заслужено — очолюємо похід національностевих груп.

**КОМІТЕТ**

---

**Українська Православна Церква св. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ**
(155 East 22nd Street — New York City)

**ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ на СТРАСНОМУ ТИЖНІ і на ВЕЛИКДЕНЬ:**

КВІТНЯ 26. Великий Четвер: Страсті Господні, Читання 12 Євангелій, — в год. 7:00 вечора.
КВІТНЯ 27. Велика П'ятниця: Вечірня з винесенням св. Плащаниці — в год. 7:00 вечора.
КВІТНЯ 28. Велика Субота: Утреня — „Надгробне" — в год. 9:00 ранку.
Служба Божа — в год. 11:00 дня.
Освячення Пасок в каплиці від 2:00 до 8:00 веч.
ПОЛУНОЩНИЦЯ і ВОСКРЕСНА УТРЕНЯ — в год. 9:00 вечора.
КВІТНЯ 29. ВЕЛИКДЕНЬ: СЛУЖБА БОЖА — в год. 9:00 ранку.
КВІТНЯ 30. Світлий Понеділок: Служба Божа — в год. 10:00 ранку.

Від імені Громади щиро вітаємо всіх Українців з Радісним
СВЯТОМ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ.
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

За Церковний Комітет:
І. ГОРОДЕЦЬКИЙ, П. ГРИГОРОВИЧ
о. Семен ГАЮК — душпастир
проф. ОЛЕКСІЙ ДІДУХ — диригент

---

**Увага! Увага!**

**Члени 153-го Відділу УНСоюзу, Т-ВА ім. Л. МИШУГИ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ!**

Цією дорогою повідомляється Членів названого Відділу, що від 1-го ТРАВНЯ 1962 року, членські вкладки від них побиратимуться не в домі Спортового Т-ва „Тризуб", а в приміщенні ЗУАДКомітету, при вул. Олд Йорк ч. 5020:

1. Кожної П'ЯТНИЦІ, від год. 6:00 до год. 8:00 веч. та
2. Першої НЕДІЛІ кожного місяця, від год. 11:00 перед пол. до год. 1:30 по пол.

Проситься цю зміну взяти під увагу та відповідно до неї застосуватися.

ЗА УПРАВУ:
І. СКІРА, голова І. ОДЕЖИНСЬКИЙ, секретар
М. ПРАСЦІЦЬКИЙ, касир

---

В четвер 8-го березня 1962 року спочив на кладовищі у Факс Чейз у Філядельфії, біля старшого брата о. кан. Юстина, наш Найдорожчий, Незабутній

**МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ і СТРИЙКО,**

довголітній педагог „Рідної Школи" і Кошовий Отаман Українських Січових Стрільців

**д-р НИКИФОР ГІРНЯК**

В час похоронних обрядів численне Духовенство, Президент УНР в екзилі п. д-р Степан Витвицький, старшини і побратими Братства УСС, репрезентанти військових організацій Визвольних Змагань, члени Краєвої Пластової Ради та старшини і Станиця Пластунів у Пассейку, делеґати Станиці УКК, педагоги „Рідної Школи" та многочисленні кол. учні, Друзі та Однодумці — виявили Покійному стільки любови, пошани та признаня Його громадських заслуг, а нам Його рідні — стільки співчуття, що нехай нам буде дозволено скласти Їм за те нашу сердечну

**ПОДЯКУ.**

Чимало Духовних Отців прибули з дальших міст та Деканатів, дехто з Побратимів-Приятелів залишив на кілька днів працю, не пожалів трудів, ні коштів, щоб востаннє попрощати Покійного. По далеких містах Америки та Канади Старшини вірні Побратими Січові Стрільці, в днях Похоронів прилучили свої молитви до Всевишнього за спокій душі свого кол. Друга і Отамана. Найгарніші подяки не можуть відплатити за ті діла, тому, без вишуканих висловів дякуємо Всім тим шляхетним Особам просто, зате сердечно, так, як седерчно й жертвенно віддавали Вони Покійному свою останню послугу.

Зокрема дякуємо сердечно товаришеві шкільних років о. д-рові В. Пеліхові за постійну духовну опіку, за Сповіді, Причастя, останнє Миропомазання і за зворушливу промову під час жалобного Богослуження про життєві діла Покійного. Дякуємо о. пароxові В. Білинському за похоронні відправи та проповідь. Дякуємо за участь у Парастасах і Панахидах та останніх Молитвах за спокій душі Покійного — оо. О. Трешневському, о. В. Головінському, о. Р. Липинові з Філядельфії, о. Н. Збирові з Честеру, о. Л. Ліщинському з Амстердаму, о. Пайкошеві та о. Н. Притуликові з Пассейку. Дякуємо Парохіям Вінніпегу, Торонта, Едмонтону, Шикаго, Клівленду, Ню Йорку, представникам Станиць Братства УСС, учасникам Визвольних Змагань, кол. Учням і Пластунам з інших віддалених місцевостей за Їхні молитви у днях Похорону Кошового Отамана.

Високодостойному Панові Президентові УНР, д-рові Степанові Витвицькому складаємо сердечну подяку за глибокозмістовну промову, якою Він об'єктивно і правдиво насвітлив життьовий шлях і працю Покійного на народній ниві. Дорогому Побратимові лікареві УСС п. д-рові В. Білозорові щиро дякуємо за жертвенну і довголітню лікарську опіку та за зворушливу статтю-спомин про Покійного. Дякуємо Побратимам Р. Купчинському, А. Кіґічакові, д-рові В. Галанові, інж. М. Кураxові, д-рові І. Козакові, д-рові І. Утрискові, предст. УККА п. М. Стефанів, предст. ВУАН п. Ю. Лавриненкові, голові Управи ОДВУ, В. Різникові, предст. ОУН п. Т. Бак-Бойчукові за Їхні теплі та глибокі слова, якими Вони провели Покійного на вічний спочинок. Дякуємо п. професорові Л. Бачинському за прощальне слово Пластунів і за зложення на труну в могилі почесних пластових відзнак. Складаємо щиру подяку Пластовій Станиці у Пассейку за останній зворушливо-вимовний Апель і за останній Звіт перед Покійним, виголошений п. В. Мочулою. Дякуємо п. Буцманюкові, п. Микитюкові, п. д-рові Ріпецькому та „Вірним Побратимам" із Шикаґо за теплі згадки-спомини у пресі і на Жалобних Сходинах.

Всім — Всім жертводавцям на св. Служби Божі за спокій душі Покійного, за квіти на могилу, за многочисельні княжі дари на допомогу Інвалідам Визвольних Змагань, яких доля завжди лежала тяжкою журбою у серці Покійного, і за пожертви на інші благородно-культурні цілі — складаємо найщирішу подяку. Тим сотням авторів телеграм та листів співчуття *у нашому невимовному горі, нехай буде дозволено* оцим шляхом скласти нашу глибоку подяку і пошану.

Всім членам Хору у Пассейку і п. диригентові та пп. Клесякові, Довбушеві, Глинському, Боднареві, Костишенові щиро дякуємо за чудовий спів в час похоронних відправ.

За здоров'я всіх Побратимів, Приятелів, Добродіїв і всіх Учасників Похоронів Кошового Отамана буде у найближчому часі відправлена СЛУЖБА БОЖА за Вєчне Прощення у Храмі у Пассейку.

ДРУЖИНА
з ДІТЬМИ, ВНУКАМИ
та Родиною ГІРНЯКІВ

18-го квітня 1962 р.

---

**Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ в АМЕРИЦІ, Відділ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ**

з великим жалем повідомляє своїх Членів й Українське Громадянство, що дня 19-го квітня 1962 року ненадійно відійшов від нас у Вічність наш Невіджалуваний і всіми люблений ДРУГ

**інж. БОГДАН КИВЕЛЮК**

довголітній і заслужений член нашого Товариства та член багатьох українських Організацій, *проживши 50 років.*

**ЖАЛОБНІ СХОДИНИ** Членів нашого Товариства відбудуться в П'ЯТНИЦЮ, 27-го КВІТНЯ 1962 року, в домівці Товариства, в год. 7:00 вечером, а після сходин буде відправлена ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА в похоронному заведенні І. Гасина.

Просимо взяти численну участь в сходинах, Панахиді і суботніх похоронних обрядах.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

**УПРАВА**

---

Ділимося сумною вісткою з Громадянством і Друзями Пластунами, що дня 19-го квітня 1962 р. залишив несподівано наші ряди і відійшов у Вічність наш найкращий Друг і Приятель

**ПЛАСТУН-СЕНЬЙОР**

**бл. п. інж. Богдан КИВЕЛЮК**

Просимо Друзів взяти участь в Панахиді і Похоронах в днях 27-го і 28-го квітня 1962 року у Філядельфії.

В глибокому смутку:

**10-ий КУРІНЬ У.П.С. „ЧОРНОМОРЦІ"**

---

Ділимося жалісною вісткою з Громадянством і Пластовим Братством у світі, що дня 19-го квітня 1962 року відійшов від нас несподівано, з Волі Всевишнього, наш найближчий

**ДРУГ, ПЛАСТУН-СЕНЬЙОР**

**бл. п. інж. Богдан КИВЕЛЮК**

10-ий Курінь УПС „ЧОРНОМОРЦІ"

Просимо Друзів-Сеньйорів взяти участь в Панахиді дня 27-го квітня і похоронних відправах дня 28-го квітня 1962 р. в похоронному заведенні Івана Гасина, 4244 Олд Йорк Рд. у Філядельфії.

В глибокому смутку:

**ОСЕРЕДОК ПРАЦІ У. П. СЕНЬЙОРАТУ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ**

---

**УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США**

запрошує на

**ВИСТАВУ Йосипа ГІРНЯКА і Олімпії ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ**

**„ТЕАТР ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА"**

Літературне оформлення Юрій ЛАВРІНЕНКО.

Вистава відбудеться в СУБОТУ, 5-го ТРАВНЯ 1962 року в 7 год. 30 хв. вечора в будинку АКАДЕМІЇ — 206 Вест 100 вул. в Ню Йорку, біля Бродвею, (підземка 96 - 103 вулиця)

ВСТУП ЗА ДОБРОВІЛЬНИМИ ДАТКАМИ

Ввесь дохід з вистави обидва актори призначають на сплату боргу за будинок Академії

УПРАВА УВАН у США

---

**НЮАРК — Традиційні ТРАВНЕВІ ВЕЧЕРНИЦІ**

Осередку СУМА — відбудуться в СУБОТУ, 12-го ТРАВНЯ — в Українській Централі в НЮАРКУ, Н. Дж. — Оркестра Б. ГІРНЯКА.

А. Гудовський

# ПІДТРИМКА НАШИМ МИСТЦЯМ

Відомо, що у вільному світі, зокрема та найбільше в Америці, є багато наших українських мистців, які не марнують свого Богом даного їм хисту, а безупинно творять на славу рідній культурі. Але, хоч і ніхто з них у цій країні великого й загального добробуту не бідує в нашому „старокрайовому" розумінні, то й ніхто з них не плаває в достатках. І тільки дуже нечисленні з-посеред них можуть дозволити собі на присвячування всього свого часу для малярської чи скульптурної праці, яка давала б їм хліб насущний. Але, як кожний із нас може переконатися на кожній мистецькій виставці, навіть ці загально признані й визначні мистці продають на своїх виставках в українських залях чи в американських галеріях тільки малу частинку виставлюваних творів, а решту мусять забирати додому й магазинувати — нерідко в пивницях, бо в помешканнях недостає місця.

Таким чином, проблема активної підтримки з боку громадянства все актуальна. Ця допомога може бути різнородна. Найкраще було б, якби заснувався гурт заможних меценатів, або якби і без окремої організації було в нас більше меценатів. Але одним із способів такої підтримки є також популяризація мистецьких творів, популяризація імени окремих мистців. Таку ціль поклало собі видавництво українських кольорових листівок „Криниця" в Ню Йорку. На перший погляд — це ніби „торговельне підприємство", це ніби „приватний бизнес". Насправді це такий же „бизнес" в „лапках", як заснування української оркестри, як український театр чи оперний ансамбль, або й видавництво українських клясиків. Прибутки ніколи в таких „бизнесах" не покривають видатків, а ціллю засновників таких установ чи видавництв ніколи не є грошовий інтерес. І згадана „Криниця", що поставила собі за ціль видавати серіями кольорові листівки українських мистців, ще далеко не може похвалитись прибутками. Та видавці цим не зражуються.

Популяризація українських мистців видаванням їхніх творів у формі листівок може, звичайно, стрічатись з критичними заввагами однаково щодо підбору авторів і їх творів, як і мистецького виконання листівок. Можна згори признати слушність частині таких критичних завваг. Можна б оминути деякі помилки, як би видавці мали постійних фахових дорадників, що, так мовити, брали б на себе моральну відповідальність за відповідний підбір авторів і творів. З другого боку, видавцям, які анґажують свій капітал, згори частинно призначений на „пропаще", годі відмовляти права керуватися деякими критеріями, що їх поклали в основу своєї праці. І так, вони рішили популяризувати передусім малярські твори з українською тематикою. Це не значить, що вони відмовляють великої вартости для української культури й доброго українського імени творам загальної, так мовити, міжнародної чи невтральної тематики, або і з чужокрайового реґіонального засягу. Під українською тематикою розуміється теж не тільки історичні портрети, сцени з українського минулого чи патріотично - символічні образи, але й українські типи і краєвиди.

До мистців, що їм приділено увагу в новій серії видавництва „Криниця", поруч із портретистом Сергієм Макаренком, його дружиною Надією Сомко, що здобули собі в Арґентині широку популярність, але мусіли цю країну покинути через постійні заворушення, належить і третій наш „американсько - український земляк", Сергій Кіндзерявий - Пастухів — дуже цікава постать як людина і мистець. Він виставляв у Ню Йорку тричі свої малярські твори і відомий фаховим колам. Доказом того є те, що до його гостинного дому в Вавилоні, на Лонґ Айленді, раз - у - раз навідуються різні громадяни, які цікавляться українським мистецтвом. Має він „змагазинованих" коло 300, якщо не більше, образів, частину яких задумує внедовзі виставити на своїй новій індивідуальній виставці. Ця його продуктивність варта тим більшого подиву, що сам він, маючи численну родину, — маму, дружину й троє дітей, — рішив працювати у фабриці. Він створив собі, достосовану до тих життєвих умовин, своєрідну техніку малярської творчости. Перш за все — він не послуговується моделями ані живими ані з природи, тільки користується своєю уявою і феноменальною пам'яттю. Користаючи з можливостей на заробітній праці, виконує під час неї масу рисунків, шкіців та в детайлях передумує кожний плянований образ. Після того — як він каже, — „технічний процес накладання барв на полотно" забирає йому вже відносно мало часу. Він робить це здебільша при яскравому електричному світлі вночі.

Тематика С. Кіндзерявого-Пастухова тісно пов'язана з його минулим та його духовими нахилами. Він абсольвент філософсько - теологічного факультету в Ерлянґені в Німеччині. Його батько — духовник, колишній старшина Армії УНР, а разом із своїм батьком він був за німців в'язнем у Вінниці і чудом врятувався від тамошньої масової різні. Його молодший брат пішов до УПА і згинув. Все воно разом узявши, „тягне" його до церкви, релігії, українського минулого, до постатей, про які він каже, що були „творцями величі України", — до Хрещення Руси, Нестора, Вишенського, Веделя, Сковороди, митрополита Іларіона, до великих гетьманів Козацької епохи, до містики Розп'яття і Воскресіння, до трагедії Божої Матері, до мітів про бій святого Юрія зі змієм, до Каїна в Старому Завіті і в новій українській історії... Є теж серед образів Кіндзерявого - Пастухова баталістичні образи про Крути й Базар, є багато пейзажів і багато портретів, а між ними кілька першорядних автопортретів. Для всієї творчости артиста характеристичний нахил до світляних контрастів та до змальовування радше похмурого таємничого настрою, що прикметний для сумерку чи й глибокої ночі. Але є в нього, хоч і нечисленні, також образи повні сонця й ідилічного спокою, як ось „Човен над морем", „На полонині", „Сади цвітуть" й багато інших.

Кіндзерявий - Пастухів малює тільки одною технікою: пастелею, яку ставить вище олії і акварелі. Свою пастелю утривалює тепер так, що вона твердне, не обсипається і не маже: Пастухів твердить, що його образи куди триваліші за олійні, які з часом змінюють барви чи тріскають. Кіндзерявий - Пастухів не дає себе переконати, щоб користувався також іншою малярською технікою, бо він людина вперта. Ця впертість, сполучена з внутрішним неспокоєм мистця, що не дозволяє йому відпочивати, та з ентузіястичним підходом до малярства, є саме джерелами його малярської працездатности серед таких непригожих життєвих умовин.

Сергій Кіндзерявий - Пастухів ще молодий, заледве 37-річний мистець в повноті своїх фізичних сил і творчого розмаху. Його недалека виставка, про яку згадано, дасть фахівцям добру нагоду перевірити, наскільки його талант поглибився і його техніка покращала. Маленький зразок його творчости, саме з бажанням популяризувати того цікавого українського мистця, дають видані оце „Криницею" репродукції його великого релігійно - символічного образу „Воскресіння", його портретів Богдана Хмельницького й Петра Конашевича Сагайдачного та його яскраво - драматичного пейзажу „Вітряки".



## Свято Ювілеїв в Лудлові, Масс.

20-го січня залишиться на довгий час в пам'яті молоді й старших міста Лудлова, а також гостей. В тому дні відбулася академія в Річницю Проголошення Державности і Соборности Українських Земель. Получено це святкування із 150-річчям народження о. М. Шашкевича, пробудителя Галицької землі, а також із 100-річчям смерти Т. Шевченка, що було ще й окремо відсвятковане минулого року.

Мистецьку частину програми започаткувала оркестра „Арфа" з Амстердаму, Н. Й., під мистецьким проводом п. С. Когута, виконанням американського й українського гимнів.

В програмі свята, які відкрив місцевий парох о. Н. Дереш, та подав виконавців програми, виступив зі святочною промовою п. В. К., який вміло представив ролю о. Маркіяна Шашкевича, а також Тараса Шевченка в пробудженні українського народу до самостійного життя, що й привело до проголошення соборности і самостійности українських земель 22-го січня 1918 й 1919 років.

Опісля оркестра виконала в'язанку народних і побутових пісень. Були виголошені деклямації учеництвами місцевої української парохіяльної школи. О. Глушівська віддеклямувала вірш „Хто живий, вставай", а Д. Федорас — „Шуми, вітре". Відтак оркестра відограла в'язанку релігійних пісень.

Вечір зробив миле враження на всіх приявних. По академії відбулась спільна вечеря і забава.

Годиться згадати, що тиждень скоріше, силами учнів місцевої школи поставлено на сцені „Різдвяний вертеп". Вистава залишила гарний спогад присутнім і грою, як і оригінальними строями, які виготовили родичі дітей, по вказівкам п. Л. Д. Режисером був п. Василь Гайовий, що добре вив'язується із свого завдання. Члени оркестри під проводом Семена Когута: Бабала Петро, Барабаш Володимир, Варшона Іван, Федаш Ярослав, Ільницький Василь, Когут Ярослава, Мельник Михайло, Стадник Іван, Стадник Роман, Теліга Никола. Коли дивимось на юнаків та дівчат в оркестрі, на виконавців „Вертепу" і на деклиматорів, мимоволі насувається думка, як гарно, що хтось тією молоддю опікується, над нею працює.

Праця важка, невдячна, але важлива і корисна. Приємно робиться на душі, коли бачимо техніку та мистецьку гру молоді нашої на різних інструментах, що так наповнювала серця приявних, старших і молодих і здобула собі симпатії своєї публіки. Коли слухаємо деклямацій чи виступу на сцені шкільних учнів, тут в більшості народжених, то бачимо овочі виховників, коли діти, що вже є третім поколінням, говорять чи вчаться української мови.

Дуже багато треба завдячувати вчителям та виховникам, які безкорисно вкладають свій труд і час, розуміючи вагу і значення виховування молоді в релігійно - національному дусі. Подяку треба зложити тим родичам, які пильнують своїх дітей і допомагають виховникам у праці.

*Н. Н.*

## Шахи в Дітройті

**Шах. Ланка УСТ „Черник" — „Овк Парк Чесс Клаб"**

Реваншові шахові змагання з жидівським шаховим клюбом відбулися в неділю 18 березня 1962, в новій домівці Т-ва, при вул. 3306 Дейвісон.

Висліди поодиноких партій гри:

**Шахова ланка УСТ „Черник" — „Овк Парк Чесс Клаб" 5:3**

1. інж. А. Ген — Вілсон 0:1; 2. Р. Лазарчук — Міс Келлнер 1:0; 3. С. Антоняк — Зальц 1:0; 4. д-р М. Цап — Шнайдер 1:0; 5. інж. Б. Коссак — Панкін 1.0: 6. д-р М. Гнатчук — Мена 1:0; 7. Л. Мазяк — Волок 0:1; 8. інж. М. Миколаєнко — Атляс 0:1.

Згаданий вислід 5:3 в користь наших шахістів — такий самий, як попереднього разу. Наші шахісти виказали добрий поступ і опанування та кращу техніку гри. Інж. Ген натрапив на одного із сильніших шахістів у Дітройті. Р. Лазарчук мав успіх з мистцем жінок ст. Мишиген по довшій і завзятій партії. С. Антоняк, як завжди опанований і спокійний у грі та має добру тактику. Д-р Цап йде від успіху до успіху, починаючи від важкого Турніру „Мотор Сіті Турнамент", коли то він задивував своєю тактикою і видержливістю в довгій грі з сильним противником. Інж. Коссак вминентий шахіст з добрим задатком на кращу силу в нашій дружині. Д-р Гнатчук вперше виступив і успішно виграв свою партію, розгромивши противника вже у 15 хв. гри. Це добре заавансований і технічно вироблений шахіст. Р. Мазяк цим разом не мав щастя виграти як попереднього разу, та він має шанси стати кращим шахістом. Інж. Миколаєнко вперше виступав у турнірі і не мав ще потрібної рутини і заправи до такої гри, та це стане заохотою до дальших виступів і успіхів.

Наші противники оправдувалися, що в них бракувало кількох перших шахістів, але й з нашого боку не могли бути три кращі грачі.

## Збори Титанієвого Інвестиційного Клюбу в Клівленді, Огайо

Загальні Збори Клюбу відбулися 17 лютого в приміщенні Пластового Дому. Зборами проводила Президія, інж. Іван Фур — голова й інж. Роман Трешньовський — секретар. Клюб начисляє 97 членів, які закупили разом 84,200 акцій в Контіненталь Титаніюм в Монтреалю. Присутні на Зборах члени Дирекції, інж. М. Солодуха й інж. А. Марків, поінформували членів про працю і пляни Титанієвої Спілки. Спілка остаточно підписала договір 11 січня ц. р. з Титаніюм Девелопмент Корпорейшен, на фінансування 20-итонової фабрики, вартости три і пів мільйона дол., будова якої зачнеться навесні ц. р.

Союз Титанієвих Інвестиційних Клюбів виєднав від ТДК невелику кількість акцій для своїх членів, які вже продаються по ціні дол. 1.50 за штуку. Акції можна купувати бльоками по 50 штук, напр.: 50, 100, 150, 200 і т. д. Після звітів Управи і інформацій Дирекції, відбулася речева дискусія, в якій забирали слово: дир. Іван Тарнавський, інж. Михайло Хроновят, мгр Микола Данилевич, Іван Полянський, інж. Григорій Бобків, інж. Роман Трешньовський, Микола Кавка, д-р Володимир Боднар і інші. Вияснення давали інж. М. Солодуха, інж. А. Марків й інж. Іван Фур.

У висліді дискусії Збори прийняли слідуючу постанову: „Кінцева фаза в розвою Спілки промовляє за тим, щоб наші члени використали останню нагоду, закупили якнайбільше акцій та тим самим збільшили наш стан посідання в Спілці. Рішено також не продавати акцій, які тепер є власністю членів, бо їх вартість буде скоро рости, а згодом, за кілька років прийде висока дивіденда від них".

Річна членська вкладка до Клюбу виносить дол. 1.20. Збори прихильно висловилися про „Інвестиційний Бюлетень", який видає Союз Титанієвих Інвестиційних Клюбів, для внутрішнього вжитку членів.

До Управи Клюбу вибрано: Іван Фур — голова, Григорій Бобків — м. голова, Роман Трешньовський — секретар, Микола Кавка — касир.

Вкінці треба підчеркнути, що Клюб сповняє дуже корисну роботу серед своїх членів, бо поволі але систематично вчить їх про нову й модерну систему в американськім житті.

*Фі*



## Нова праця проф. П. Ковалева

Вже вийшла з друку нова праця проф. П. Ковалева „Лексичний фонд літературної мови Київського періоду X-XIV ст." Книга написана за принципом значення слів, в зв'язку з чим авторові було можливо дати більше чи менше повну картину життя того часу, включаючи й природу, неживу й живу. Книга складається з таких шести розділів: природа, матеріяльна культура, духовна культура, громадські відносини, політична структура та загальновживана лексика.

Таким чином, в книзі зібраний лексичний матеріял, що відображає майже всі сфери життя, включаючи таку сферу в галузі духовної культури, як християнська релігія і християнська мораль, що свідчить про велику ролю, що її відогравало раннє християнство на східньослов'янських землях.

В книзі знайдуть матеріял не тільки філологи, що вивчають історію східньослов'янських мов і, зокрема, історію лексики, але й історики, історики культури, історики права, богослови та ін. В кінці книги подано широке резюме англійською мовою та покажчик усіх слів.

Розмір книги — близько 500 стор. Книга оправлена в тверду оправу з золотим відтиском і оформлена в стилі XIV ст. Ціна 8 долярів.

Книга незабаром буде розсилатися тим, що замовили. Нові замовлення з чеками можна посилати на адресу: Meta Publishing Co., 236 East 14th Street, New York 3, N.Y.

● **Департамент торгівлі** стверджує, що пересічний прибуток американської родини в 1961-му році збільшився на $180 і становив $7,020. Від 1947-го року пересічний прибуток американської родини збільшився на $2,890, або на 70 відсотків. Але коли узглядніємо збільшені кошти прожитку, то це збільшення виноситиме тільки 30 відсотків, що рівняється $1.590.





Тарзан, ч. 4828. „Ніжна жіночка"

TENSION MOUNTED NOW, AS THE TWO VICTIMS WERE PLACED ON A LOG PLATFORM AND HAD ROPES ADJUSTED ABOUT THEIR NECKS.

JUNE LAVER APPROACHED, SPOKE IN FINALITY. "GOODBYE, CHARLES—AND DON'T WORRY—I'LL MAKE OUT ALL RIGHT."

"MY TENDER WIFE," REPLIED LAVER WITH BITTERNESS. "HOW COULD YOU DO OTHERWISE?"

Напруження зростало, коли дві жертви поставили на платформу з колоди і приготовляли шнури на їхні шиї.

Надійшла Джюн Лейвер, прощаючися. — Прощавай, Чарлзе... І не турбуйся... Я вже дам собі раду.

— Моя ніжна жіночка — відповів злого Лейвер. — Як же ж ти могла зробити інакше?